

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 304/2017-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť maloletých [REDACTED] a [REDACTED], zastúpených zákonnou zástupkyňou matkou [REDACTED], všetci bytom [REDACTED], právne zastúpených advokátkou JUDr. Michaelou Pagáčikovou, Radlinského 47, Dolný Kubín, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 1224/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť maloletých [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. januára 2017 doručená sťažnosť maloletých [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľky“), v ktorej namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 1224/2014.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že k porušovaniu označených práv sťažovateľiek (bod 1) má dochádzať postupom okresného súdu v exekučnej veci proti povinnému [REDAKOVANÉ] (ich otcovi), ktorý bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 6 C 30/2009 z 30. novembra 2010 zaviazaný platením výživného, ako aj tvorbou úspor s ohľadom na jeho nadštandardné pomery. Povinný sa však podľa sťažovateľiek úmyselne a špekulatívne zbavuje svojho majetku, aby im nemusel platiť výživné (v tejto súvislosti podal aj návrh na zníženie výživného, konanie je vedené na okresnom súde pod sp. zn. 1 P 148/2014 a jeho priebeh v sťažnosti podrobne opisujú). Okrem toho povinný získal nemalé finančné prostriedky zo súdneho sporu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 443/2000, ktoré neskôr v priebehu exekučného konania previedol na svojho otca a neinformoval pritom súdneho exekútora.

3. Sťažovateľky prostredníctvom svojej právnej zástupkyne v sťažnosti opisujú údajný nezákonný procesný postup okresného súdu v exekučnom konaní a ich výhrady spočívajú najmä v tom, že okresný súd nerozhodol o námietkach povinného proti exekúcii v zákonnej lehote 60 dní od ich doručenia, ale až po 8 mesiacoch od ich podania, a to v júni 2015, a tiež o odvolaní povinného zo 14. októbra 2015 proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka rozhodla zákonná sudkyňa až 28. júna 2016 na základe ich sťažnosti adresovanej predsedníčke okresného súdu, pričom právoplatnosť tohto uznesenia vyznačil okresný súd až v novembri 2016, i to len vo výrokoch I až IV, ale vo výroku V o trovách exekúcie právoplatnosť nebola dosiaľ vyznačená, čím podľa nich dochádza k mareniu exekučného konania a k zásahu do označených práv sťažovateľiek.

4. Sťažovateľky v závere (v petite) sťažnosti navrhujú, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 8 Er 1224/2014 porušené bolo, a prikázal okresnému súdu v predmetnom konaní konať bez zbytočných prietahov „predovšetkým aby bez zbytočných prietahov vyznačil právoplatnosť všetkých výrokov uznesenia Okresného súdu Námestovo sp. zn.: 8 Er/1224/2014-69 zo dňa 28. 6. 2016, ktorým súd rozhodol o námietkach povinného v exekúcii“.

Súčasne sa sťažovateľky domáhajú priznania finančného zadosťučinenie každá v celkovej sume 3 000 € a tiež trov právneho zastúpenia.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva a slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa toho ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

8. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

9. Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľiek, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a okresný súd svojím postupom spôsobil prietahy v predmetnom konaní z dôvodov uvedených v bode 3.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou,

porušenie ktorých namieta, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05). Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietáhoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

11. Ústavný súd sa osobitne zameril na preskúmanie opodstatnenosti sťažnosti sťažovateľa, keďže pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 38/04, III. ÚS 199/02, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05).

12. Na základe skutočností uvedených sťažovateľkami v sťažnosti, ako aj z vlastných zistení ústavného súdu (dopytom na okresnom súde) nemožno považovať namietaný postup okresného súdu za taký, ktorý by bolo možné najmä vzhľadom aktuálny stav veci kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“, a to aj napriek tomu, že v správaní okresného súdu predovšetkým vo fáze rozhodovania o podaných námietkach proti exekúcii zo strany povinného bola prítomná nesústredenosť a nedostatok efektivity, ktoré zapríčinili, že o námietkach povinného a o jeho odvolaní okresný súd nerozhodol počas tohto konania v zákonnej lehote. Na druhej strane v okolnostiach posudzovanej veci však nemožno

prehliadnúť, že doterajší priebeh konania pred označeným súdom bol – napriek možnosti efektívnejšieho a koncentrovanejšieho konania zo strany exekučného súdu – bez významnejších priet'ahov, a preto „pre tento čas“ nezakladá reálnu možnosť vyslovenia porušenia základného práva s'ťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Ústavný súd zistil, že okresný súd v tejto veci 22. septembra 2014 poveril vykonaním exekúcie súdneho exekútora JUDr. Martina Hucíka, Exekútorský úrad, Dolný Kubín. Dňa 31. októbra 2014 boli okresnému súdu doručené súdnym exekútorom námietky povinného proti exekúcii a návrh na povolenie odkladu exekúcie a 10. novembra 2014 podanie povinného označené ako „*Námietka voči začatiu výkonu exekúcie*“. Dňa 10. februára 2015 okresný súd vyzval povinného na predloženie písomností preukazujúcich ním zaplatené výživné a peňažné prostriedky na tvorbu úspor, ako ho zaväzuje vykonateľné rozhodnutie, a zároveň okresný súd vyzval právnu zástupkyňu s'ťažovateľiek na vyjadrenie k námietkam povinného. Uznesením z 10. júna 2015 okresný súd (vyšší súdny úradník) rozhodol tak, že I – námietky povinného proti exekúcii zamietol, II – námietky povinného proti trovám exekúcie zamietol, III – nepovolil odklad exekúcie, IV – návrh povinného na zastavenie exekúcie zamietol, V – uložil povinnému nahradiť trovy exekučného konania. Predmetné uznesenie bolo povinnému doručené 28. septembra 2015. Dňa 13. októbra 2015 podal na pošte povinný odvolanie proti uzneseniu z 10. júna 2015. Odvolanie povinného bolo 19. októbra 2015 zaslané na vyjadrenie právnej zástupkyňi oprávnených a súdnemu exekútorovi. Na základe podaného odvolania okresný súd (sudca) uznesením z 28. júna 2016 opätovne rozhodol tak, že I – námietky povinného proti exekúcii zamietol, II – námietky povinného proti trovám exekúcie zamietol, III – nepovolil odklad exekúcie, IV – návrh povinného na zastavenie exekúcie zamietol, V – uložil povinnému nahradiť trovy exekučného konania. Uznesenie bolo doručené právnenmu zástupcovi povinného 26. júla 2016. Uznesenie vo výrokoch I – IV nadobudlo právoplatnosť 26. júla 2016. Dňa 11. júla 2016 bol okresnému súdu doručený návrh povinného na odklad exekúcie, o ktorom rozhodol uznesením z 20. septembra 2016 tak, že návrh povinného zamietol; uznesenie nadobudlo právoplatnosť 18. októbra 2016.

Dňa 12. augusta 2016 bolo okresnému súdu doručené odvolanie povinného proti výroku V uznesenia z 28. júna 2016 v časti trov exekučného konania. Dňa 11. októbra 2016 bolo zaslané odvolanie povinného na vyjadrenie právnej zástupkyňi oprávnených a súdnemu exekútorovi.

Dňa 19. októbra 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právnej zástupkyne sťažovateľiek, ktoré bolo následne 27. októbra 2016 zaslané právnenmu zástupcovi povinného a súdnemu exekútorovi. Dňa 29. decembra 2016 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), ktorý uznesením sp. zn. 2 CoE 236/2016 z 22. marca 2017 uznesenie okresného súdu zrušil v časti týkajúcej sa náhrady trov exekučného konania vzniknutých zákonnej zástupkyňi sťažovateľiek a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Predmetom odvolacieho konania bolo teda iba preskúmanie povinným namietané nesprávne vyčíslenie trov exekučného konania a v tomto uznesení krajský súd i k argumentácii právnej zástupkyne sťažovateľiek v sťažnosti uviedol, že *„Exekučný poriadok neupravuje možnosť rozhodovania o trovách exekúcie počas exekučného konania a preto nebolo možné po úvahe o možnej neprípustnosti opravného prostriedku z neho vychádzať... O návrhoch povinného na zastavenie exekúcie, doručených odvolaciemu súdu počas odvolacieho konania, bude opätovne rozhodovať okresný súd z dôvodu neobmedzenia účastníka v práve konať o jeho nároku v dvojinštanchom konaní. Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval odvolanie povinného za dôvodné...“*.

Spis bol vrátený okresnému súdu 4. apríla 2017 a 2. mája 2017 bolo doručované uznesenie krajského súdu účastníkom konania.

14. Z uvedeného prehľadu úkonov účastníkov exekučného konania teda vyplýva, že okresný súd v tejto veci priebežne konal a hoci ústavný súd zistil aj ojedinelú nečinnosť v trvaní viac ako 8 mesiacov (od 19. októbra 2015, keď okresný súd zaslané odvolanie povinného na vyjadrenie právnej zástupkyňi sťažovateľiek a súdnemu exekútorovi, až do 28. júna 2016, keď vydal uznesenie, ktorým opätovne rozhodol), v čase podania sťažnosti ústavnému súdu 31. januára 2017 už okresný súd nemohol ovplyvniť priebeh prvoinštanchého konania (pozri bod 13), pretože vec sa nachádzala na odvolacom súde. Bez

ohľadu na to, že o trovách exekúcie nebolo ešte právoplatne rozhodnuté, pretože 10. februára 2017 bol okresnému súdu doručený návrh povinného na zastavenie exekúcie (krajský súd k tomu zaujal svoje stanovisko v bode 13, pozn.), v okolnostiach veci je tiež zrejmé, že predsedníčka okresného súdu prijala konkrétne opatrenia (nariadila dohľad v pravidelných trojmesačných lehotách) na to, aby sa nečinnosť, resp. neefektívna práca okresného súdu už neopakovala. Takisto ústavný súd nemohol akceptovať „nosné“ námietky sťažovateľiek k údajnému mareniu exekučného konania zo strany okresného súdu – odmietnutiu vyznačiť právoplatnosť vo výroku V svojho uznesenia z 28. júna 2016, pretože okresný súd postupoval napokon procesne správne (aj napriek nesprávnemu poučení, pozn.), že vec z dôvodu podaného opravného prostriedku povinným predložil na rozhodnutie krajskému súdu, čo konštatoval aj odvolací súd.

15. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06, I. ÚS 420/2015) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom označeného orgánu verejnej moci (napriek tomu, že nemohlo byť ešte rozhodnuté právoplatne o trovách exekúcie), ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

16. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

17. Na tomto základe ústavný súd, vychádzajúc z obsahu sťažnosti, vyhodnotil, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 8 Er 1224/2014 zatiaľ nedošlo k takej intenzite zásahu do práv sťažovateľiek, ktorá by zodpovedala ústavno-relevantnému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru). Z uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietol ich sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (obdobne m. m. I. ÚS 95/2014).

18. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľiek (a nevykonateľnej časti petitu v bode 4 označenej kurzívou) v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

19. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že zistil aj nedostatky splnomocnenia advokátky v posudzovanej veci, keďže v tomto splnomocnení sa neuvádza, akej veci sa týka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2017